

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—17.

Nr. Wilno, dnia 15 grudnia 1933 r.

973.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

Dział. Str.

1. Dokoła litewsko-estońskich rokowań handlowych.-
2. Sprawa rokowań litewsko-angielskich.-
3. Przybycie francuskiego attaché handlowego.-

I.	1.
"	"
"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

4. Reformy w sądownictwie.-
5. Liczba studentów prawników na uniwersytecie kowieńskim.-
6. Zmiany personalne w M-stwie Oświaty.-
7. Burmistrz m.Kowna o sprawach miejskich.-

III.	"
"	"
"	"
"	"

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

8. "Musų Rytojus" o sytuacji w Kłajpedzie.-

VII.	2.
------	----

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

K r o n i k a .

9. Skargi "Vilniaus Rytojus" na rzekome prześladowanie Litwinów w Polsce.-

VIII.	"
-------	---

x

x

x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

Dokoła litewsko-estońskich rokowań handlowych. Prasa kowieńska /z 12.XII.1933 r./: Jak podaje Elta, 11 grudnia przybyła do Tallina litewska delegacja do prowadzenia rokowań handlowych z Estonją. 12 grudnia przystąpiono do rokowań. Celem rokowań jest zmiana dotychczasowej umowy handlowej.-

Sprawa rokowań litewsko-angielskich. "Lietuvos Žinios" Nr.281./XII.1933/: 11 grudnia rozpoczęły się rokowania między Estonją i Angliją w sprawie traktatu handlowego. Rokowania z Litwą i Łotwą mają się rozpocząć po Nowym Roku.-

Przybycie francuskiego attaché handlowego. "Liet. Žinios" Nr.281./XII.1933/: W tych dniach przybyła do Kowna francuski attaché handlowy na państwa bałtyckie.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENNETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

Reformy w sądownictwie. "Lietuvos Aidas" Nr.280./XII.1933/: Wkrótce mają być dokonane w zakresie sądownictwa pewne reformy. M.in. ma być zreformowana instytucja komorników. Mianowicie mają odtąd pobierać płace rządowe i odpowiednie diety podróżne. Dotychczas bowiem komornicy sami pobierali opłaty od dłużników. Często się zdarzało, że opłaty te były wygórowane.-

Liczba studentów prawników na uniwersytecie kowieńskim. Prasa kowieńska /z 11.XII.1933/: Według danych rejestracji studentów uniwersytetu W.W., na wydziale prawnym uniwersytetu studjuje 1452 studentów w tem 1318 słuchaczy rzeczywistych i 140 wolnych.-

Zmiany personalne w M-stwie Oświaty. "A.B.C." Nr.83 /XII.1933/: Dyrektor III-go Departamentu M-stwa Oświaty p.Masilunas mianowany został inspektorem szkół wyższych. Stanowisko jego zajmie dotychczasowy nauczyciel w żydowskim gimnazjum kowieńskim Vajtiėkunas.-

Burmistrz m.Kowna o sprawach miejskich. "Lietuvos Žinios" Nr.281. /XII.1933/: Burmistrz m.Kowna Graurogkas udzielił w tych dniach wywiadu w sprawach miejskich:

1 stycznia 1932 r. Kowno miało 12.420.807 litów długów, 1 listopada 1933 r. długi wynosiły 12.627.114 litów. W budżecie kowieńskim stanowiły duże stumy nieściągnięte podatki z ludności. W 1931 r. ściągnięto takich zaległości 463.735 litów. W 1932 r. i w ciągu 10 miesięcy 1933 r. ściągnięto zaległości 1.796.958 litów. W ten sposób zaległości zmniejszyły się do dnia 1 listopada 1933 r. do sumy 1.334.644 litów.

Wszystkie lata, poczynając od 1925 r., kończąc na 1932-gim były deficytowe za wyjątkiem 1930 r., w którym budżet zbilansowano bez deficytu.

Od 1 stycznia 1932 r. do 1 listopada 1933 r. majątek miasta wzrósł o 2.284.409 litów. 1 listopada r.b. wartość majątku miejskiego wynosiła 59.660.936 litów.

Opieka społeczna w związku z przeżywaniem kryzysem coraz ciężej się odbija na budżecie miejskim. W 1931 r. wydatki związane z opieką społeczną wyniosły 21% ogółu wydatków. W 1932 r. wyniosły one już 40% ogółu wydatków, wreszcie w 1933 r. 48%. W 1932 r. wydano na zapomogi 70.182,90 litów, w 1933 r. do 1 listopada - 54.784,52 lt. W 1932 r. wydano obiadów 259.083, zaś w 1933 r. w ciągu 10-ciu miesięcy - 346.655.

Szczególną uwagę zwrócił Magistrat na opiekę nad dziećmi. Założono dwa ogródki dziecięce i wieczorne kursy dla dzieci. Zorganizowano na szeroką skalę dokarmianie dzieci w szkołach. W 1932-1933 roku szkolnym wydano 67.106 śniadań uczniom chrześcijańskim i 8.760 litrów mleka uczniom żydowskim.

W Kownie jest około tysiąca niezamożnych matek /wdów i panien/, które nie mogą wykarmić swych dzieci. Ok.100 niemowląt otrzymuje regularnie za pośrednictwem Magistratu mleko i inne niezbędne środki żywności. Pozatem Magistrat podjął walkę z chorobami wśród dzieci /suchoty, jaglica i t.d./. Wreszcie podjęto zaopatrywanie niezamożnych uczniów szkół powszechnych w obuwie i odzież. Tak np. w 1932 r. uszyto uczniom tym 634 palt a i 1.400 par obuwia; w 1933 r. uszyto 381 palt i 1.700 par obuwia.

Bardzo ważną dziedzinę opieki społecznej stanowi zaopatrzenie bezrobotnych. Organizuje się dla nich roboty publiczne. W sezonie zimowym 1932 r. zatrudniono w ten sposób 1.200 ludzi; w 1933 r. do 3-ch tysięcy ludzi.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

"Musų Rytojūs" o sytuacji w Kłajpedzie.
"Musų Rytojūs" Nr.98 z 12.XII.1933 r.Art.p.t."Skąd powstają kłopoty z Kłajpedą". Streszczenie:

Spółeczeństwo litewskie częstokroć się oburza spowodu różnych antylitewskich ekscesów Niemców kłajpedzkich.

Litwini kłajpedzcy przeżywają okres, który przeżywali Litwini Wielkiej Litwy przed 40 - 50 laty. Wtedy to właśnie obcy przybysze zabrali Litwinom wszystko. Wielkie obszary najlepszych gruntów pozabierali Polacy lub spolonizowani obszarnicy. W kościołach i na probostwach siedzieli polonizatorzy księży. W urzędach rządili urzędnicy Rosjanie. W handlu, rzemiosłach i miasteczkach rozpierali się Żydzi, Niemcy, Polacy i inni obcokrajowcy. Litwinom pozostawiono jedynie ciężki trud rolnika na gorszych ziemiach.

Podobna, a może nawet jeszcze gorsza sytuacja jest obecnie w Kłajpedzie. We wszystkich urzędach, w kościołach, w szkołach, sądach, majątkach, w handlu i przemyśle gospodarzą Niemcy lub zgermanizowani Litwini. Mają oni notabene poparcie moralne i materialne w sąsiednich Niemczech. Na tem właśnie polega tajemnica, dlaczego kraj od wieków litewski nie umie się otrząsnąć z naleciałości i ukazać swe litewskie oblicze.

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

S k a r g i "V i l n i a u s R y t o j u s" n a r z e k o m e p r z e ś l a d o w a n i e L i t w i n ó w w P o l s c e . "Vil. Ryt." w Nr.99 z 16.XII.1933 r. poświęca kilka szpalt sprawie obalenia krzyża w Marcinkańcach. Pismo uzupełnia podaną poprzednio wzmiankę o obaleniu krzyża następującymi szczegółami:

Latem r.b. oddział marcinkaniecki litewskiego t-stwa św.Kazimierza postanowił postawić w miasteczku Marcinkańcach krzyż dla uczczenia Świętego Roku. W tym celu zdecydował wznieść krzyż o 2-ch równoległych poprzeczkach. Krzyże budowane w tym stylu są bardzo na Litwie lubione. Marcinkaniecki oddział t-stwa św.Kazimierza kazał wykonać krzyż długości 15 metrów i ozdobił go motywami sztuki ludowej. Krzyż pomalowano, dopierając litewskie barwy narodowe. Starostwo grodzieńskie i policja gminy marcinkanieckiej nie zgodziły się jednak udzielić zezwolenia na postawienie krzyża ze względu na barwy narodowe i na dwie poprzeczki, które miały rzekomo symbolizować krzyż, figurujący na tarczy Pogoni. Wtedy twórcy krzyża przemalowali krzyż jedną farbą i zwrócili się ponownie z prośbą o pozwolenie. Starostwo przyrzekło pozwolenie wydać. Upłynęło jednak kilkanaście dni, a odpowiedzi nie było. Ze względu na to, że krzyż już był poświęcony, zdecydowano go postawić. Jak mówią, starosta grodzieński kazał krzyż wykopać i położyć znowu na ziemi. Policja miejscowa znalazła kilku Litwinów, którzy krzyż wywrócili. Krzyż runął z wielkim trzaskiem tak, że figura Chrystusa i kapliczka oraz inne ozdoby zostały uszkodzone

Ponadto "Vil.Ryt." uskarża się na zniekształcanie przez "Słowo" wileńskie litewskich nazwisk i tytułów książek wymienionych w artykułach na temat litewskiej twórczości literackiej. Następnie "Vil. Ryt." zarzuca H.Romer Ochenkowskiej, iż w artykule o Krożach w "Kur.Wil." egzałtowała się i złościła na Litwinów.

Wreszcie "Vil.Ryt." nazwała prowokacją wiadomość "Dziennika Wil" o rzekomej akcji agitatorów kowieńskich w pow.święciańskim.-

